

บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล
เพื่อการจัดการเรียนรู้ กลุ่มโรงเรียนน้ำตกห้วยจันทร์ สังกัดสำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 4*

THE ROLES OF SCHOOL ADMINISTRATORS IN PROMOTING
TECHNOLOGY DIGITAL FOR LEARNING MANAGEMENT OF
NAMTOKHUAICHAN SCHOOL GROUP UNDER SISAKET PRIMARY
EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 4

มัทวัน พละศักดิ์¹, เจริญวิทย์ สมพงษ์ธรรม² และ สุกิตรา วิลามาศ³

Matthawan Phalasak¹, Charoenwit Sompongdam² and Sujittra Wilamas³

¹⁻³มหาวิทยาลัยราชธานี

¹⁻³Ratchathani University, Thailand

Corresponding Author's Email: wtm.pls164@gmail.com

วันที่รับบทความ : 8 พฤษภาคม 2026; วันที่แก้ไขบทความ 22 พฤษภาคม 2569; วันที่ตอบรับบทความ : 24 พฤษภาคม 2569

Received 8 May 2026; Revised 22 May 2026; Accepted 24 May 2026

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1. บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการจัดการเรียนรู้ 2. เปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการจัดการเรียนรู้ ตามขนาดของสถานศึกษา และ 3. ข้อเสนอแนะการพัฒนาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการ

Citation:

* มัทวัน พละศักดิ์, เจริญวิทย์ สมพงษ์ธรรม และ สุกิตรา วิลามาศ. (2569). บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการจัดการเรียนรู้ กลุ่มโรงเรียนน้ำตกห้วยจันทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 4. วารสารส่งเสริมและพัฒนาวิชาการสมัยใหม่, 4(4), 1015-1035.

Matthawan Phalasak, Charoenwit Sompongdam and Sujittra Wilamas. (2026). The Roles Of School Administrators In Promoting Technology Digital For Learning Management Of Namtokhuaichan School Group Under Sisaket Primary Educational Service Area Office 4.

Modern Academic Development and Promotion Journal, 4(4), 1015-1035.;

DOI: <https://doi.org/10.>

<https://so12.tci-thaijo.org/index.php/MADPIADP/>

ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการจัดการเรียนรู้ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 16 คน และครู จำนวน 141 คน รวม 157 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม ลักษณะมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อ อยู่ระหว่าง .44 -.83 และค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ .97 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์เนื้อหา และทดสอบสมมติฐาน โดยใช้ค่า t เพื่อใช้ทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย 2 กลุ่มที่เป็นอิสระต่อกัน

ผลการวิจัย พบว่า 1) บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการจัดการเรียนรู้ โดยรวม อยู่ในระดับมาก 2) เปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการจัดการเรียนรู้ ตามขนาดของสถานศึกษา โดยรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 3) ข้อเสนอแนะการพัฒนาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการจัดการเรียนรู้ มีข้อเสนอแนะที่สำคัญ คือ ผู้บริหารควรส่งเสริมให้ครูใช้เครื่องมือดิจิทัลในการประเมินระหว่างเรียน เช่น แอปพลิเคชันตอบคำถามแบบฉับพลัน เพื่อนำผลมาปรับปรุงวิธีการจัดการเรียนรู้ได้ทันทีในห้องเรียน และผู้บริหารควรส่งเสริมการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพด้านดิจิทัล เพื่อให้ครูได้แลกเปลี่ยนประสบการณ์การใช้แพลตฟอร์มที่ทันสมัยและนำผลมาปรับเปลี่ยนแผนการสอนได้ทันทั่วถึง

คำสำคัญ: บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา, การส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล, การจัดการเรียนรู้

Abstract

This research aimed to study 1. the role of school administrators in promoting the use of digital technology for learning management, 2. compare the role of school administrators in promoting the use of digital technology for learning management based on school size, and 3. The recommendations for developing the role of school administrators in promoting the use of digital technology for learning management. The sample consisted of 16 school administrators and 141 teachers, totaling 157 people. The research instrument was a 5-level rating scale questionnaire with open-ended questions. The

discrimination power of each item ranged from .44 to .83, and the reliability coefficient was .97. The statistics used for basic data analysis included frequency, percentage, mean, standard deviation, and content analysis. The statistics used for hypothesis testing involved the t-test to compare the difference between the means of two independent groups.

The research findings were as follows: 1) The overall role of school administrators in promoting the use of digital technology for learning management, as a whole were at a high level. 2) The comparison of the role of school administrators in promoting the use of digital technology for learning management based on school size, both overall and by aspect, differed significantly at the .05 statistical level in all aspects. And 3) Recommendations for developing the role of school administrators in promoting the use of digital technology for learning management included: Administrators should encourage teachers to use digital tools for in-process assessment, such as instant quiz applications, to immediately improve learning management methods in the classroom and Administrators should promote the creation of professional learning communities in digital technology to allow teachers to exchange experiences in using modern platforms and promptly adapt teaching plans based on the results.

Keywords: Role of school administrators, Promoting the use of digital technology, Learning management

บทนำ

บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการจัดการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ ถือเป็นเป้าหมายสำคัญของการปฏิรูปการเรียนรู้ในระดับสถานศึกษา ด้วยบทบาทผู้บริหารคือ การเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงสู่สถานศึกษาดิจิทัล โดยสร้างระบบนิเวศและสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ที่ยั่งยืน สนับสนุนให้ครูใช้สื่อดิจิทัลบูรณาการการสอนอย่างเป็นระบบเพื่อตอบสนองความต้องการรายบุคคล พร้อมปรับปรุงหลักสูตรและพัฒนาองค์กรให้เท่าทันกระแส Digital Disruption ส่งเสริมการเรียนรู้ไร้ขีดจำกัดผ่านสื่อสังคม

ออนไลน์ที่กระตุ้นให้ผู้เรียนแสวงหาความรู้ด้วยตนเองอย่างมีคุณภาพ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2566) ในการจัดการเรียนรู้ยุคดิจิทัล ครูต้องพัฒนาทักษะและเลือกใช้เทคโนโลยีที่หลากหลายให้สอดคล้องกับบริบทเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้เรียน โดยมีผู้บริหารเป็นกลไกสำคัญผ่าน 4 บทบาทหลัก คือ การออกแบบ การพัฒนา การวัดและประเมินผล และการสะท้อนผลการประเมิน เพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้ครูใช้เทคโนโลยีในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงลึก อันจะนำไปสู่การยกระดับคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างเป็นรูปธรรม (วิชัย วงษ์ใหญ่ และมารุต พัฒนาผล, 2563)

อย่างไรก็ตาม แม้กระทรวงศึกษาธิการ จะมีนโยบายสมรรถนะในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อจัดการเรียนรู้ มาอย่างต่อเนื่อง แต่ในทางปฏิบัติกลับพบอุปสรรคหลายประการที่ผู้บริหารสถานศึกษาต้องพัฒนาและปรับปรุงเร่งด่วน อาทิเช่น ผู้บริหารจำเป็นต้องพัฒนาซอฟต์แวร์ที่จำเป็นและส่งเสริมให้ครูใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อบันทึกข้อมูลการนิเทศงานวิชาการและการเรียนการสอน นอกจากนี้ ต้องให้ความสำคัญในการสนับสนุนการใช้อินเทอร์เน็ตในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ และจัดหาสื่อมัลติมีเดีย หรือโปรแกรมสำเร็จรูปที่สอดคล้องกับหลักสูตร ที่สำคัญผู้บริหารต้องกำหนดให้ครูรายงานผลการใช้เทคโนโลยีเพื่อวัดและประเมินผลการเรียนรู้อย่างสม่ำเสมอ (กัลยาณี บังสี และชนมณี ศิลาณิกิจ, 2566) ส่วน กัญญาภัทร ทศวงษ์ และจารุวรรณ แก่นทรัพย์ (2568) ที่พบว่า การนำเทคโนโลยีมาใช้ในโรงเรียนยังมีปัญหาทั้งในด้านความพร้อมของครูอุปกรณ์ทางเทคโนโลยี การสนับสนุนในการพัฒนาตนเองสำหรับการเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ และการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนรู้ จากการศึกษาทบทวนวรรณกรรมดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่า บทบาทของผู้บริหารในยุคปัจจุบัน จำเป็นต้องมีความสามารถในการบริหารจัดการแบบองค์รวมควบคู่กับการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการพัฒนาครูเพื่อยกระดับคุณภาพของสถานศึกษาอย่างยั่งยืน

ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาเฉพาะบริบทของกลุ่มโรงเรียนน้ำตกห้วยจันทร์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 4 ซึ่งเป็นโรงเรียนขนาดเล็ก และโรงเรียนขนาดกลาง โดยโรงเรียนขนาดเล็ก จะขาดแคลนทรัพยากรและโครงสร้างพื้นฐานอย่างหนัก (เงินทุน อุปกรณ์) บทบาทหลักส่วนใหญ่ผู้นำที่ลงมือทำเอง ควบหลายหน้าที่ ส่วนโรงเรียนขนาดกลาง มีทรัพยากรพอสมควร แต่ต้องจัดสรรอย่างรอบคอบ และระบบที่ซับซ้อน บทบาทหลักส่วนใหญ่ผู้นำการเปลี่ยนแปลงและผู้จัดการระบบ จากข้อจำกัดในการเลือกใช้สื่อการเรียนรู้อิจิทัลที่หลากหลายและเหมาะสมกับเนื้อหาบทเรียน ส่งผลให้คุณภาพการจัดการเรียนรู้ไม่เท่าเทียมกับโรงเรียนที่มีขนาดใหญ่กว่า นอกจากนี้ยังปัญหาหลักของโรงเรียนทั้ง 2 ขนาดที่

คล้ายกัน คือ ความไม่พร้อมด้านโครงสร้างพื้นฐาน ทั้งจำนวนคอมพิวเตอร์และความเสถียรของอินเทอร์เน็ต รวมถึงการที่ผู้บริหารขาดบทบาทเชิงรุกในการส่งเสริมการบูรณาการเทคโนโลยี ส่งผลให้ครูส่วนใหญ่แม้จะมีทักษะพื้นฐาน แต่ยังขาดความเชี่ยวชาญในการสร้างนวัตกรรมการสอนที่ซับซ้อนและขาดความรู้ในการประยุกต์ใช้ AI อย่างมีประสิทธิภาพ ข้อจำกัดเหล่านี้กลายเป็นอุปสรรคสำคัญที่ลดทอนคุณภาพการเรียนรู้และโอกาสในการพัฒนาทักษะแห่งอนาคตของผู้เรียนในภาพรวม (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 4, 2567)

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ได้เล็งเห็นความสำคัญทางด้านบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการจัดการเรียนรู้ กลุ่มโรงเรียนน้ำตกห้วยจันทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 4 ซึ่งคาดหวังว่าผลการวิจัยจะนำไปใช้เป็นแนวทางเชิงรุกในการพัฒนาบทบาทและสมรรถนะดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา ตลอดจนนำไปใช้เป็นโมเดลต้นแบบในการบริหารจัดการเทคโนโลยีภายใต้ข้อจำกัดสำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก และขนาดกลาง ที่มีบริบทคล้ายคลึงกัน เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการจัดการเรียนรู้ กลุ่มโรงเรียนน้ำตกห้วยจันทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 4
2. เพื่อเปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการจัดการเรียนรู้ กลุ่มโรงเรียนน้ำตกห้วยจันทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 4 ตามขนาดของสถานศึกษา
3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะการพัฒนาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการจัดการเรียนรู้ กลุ่มโรงเรียนน้ำตกห้วยจันทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 4

การทบทวนวรรณกรรม

แนวคิดเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการจัดการเรียนรู้

บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา ตามแนวคิดของ Gorton and Alston (2011) คือ การปฏิบัติหน้าที่และความรับผิดชอบในฐานะผู้นำเพื่อขับเคลื่อนองค์กร โดยบูรณาการบทบาท ผู้นำทางวิชาการ ที่เน้นคุณภาพการเรียนรู้ เข้ากับบทบาท ผู้บริหารจัดการ ระบบงานรอบด้าน พร้อมยกระดับสู่การเป็น ผู้นำการเปลี่ยนแปลงเทคโนโลยี ที่กำหนดวิสัยทัศน์การใช้ AI อย่างมีจริยธรรม และเป็น ผู้อำนวยความสะดวก ในการพัฒนาทักษะบุคลากรเพื่อลดความเหลื่อมล้ำ โดยมุ่งสร้างระบบนิเวศการศึกษาที่สมดุลระหว่างประสิทธิภาพของเทคโนโลยีและปฏิสัมพันธ์ของมนุษย์ ส่วนแนวคิดของ ของ ศิริพงษ์ เสภาภาน (2564) ที่มองว่า บทบาทของผู้บริหารต้องครอบคลุมทั้งการวางแผนกลยุทธ์ด้านดิจิทัล และการจัดการความรู้ เพื่อให้ครูและบุคลากรสามารถใช้เทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนรู้ เป็นเครื่องมือหลักในการยกระดับมาตรฐานทางวิชาการ และการวัดประเมินผลที่มีประสิทธิภาพ ในมิติของการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ ผู้บริหารมีบทบาทเป็นผู้อำนวยความสะดวกและจัดสรรทรัพยากรเพื่อให้เกิดระบบนิเวศการเรียนรู้อัจฉริยะ (Smart Learning Ecosystem)

บทบาทของครูและการจัดการเรียนรู้บนฐานเทคโนโลยีดิจิทัล ตามแนวคิดของ วิชัย วงษ์ใหญ่ และมารุต พัฒนา (2563) ได้เสนอว่า การจัดการเรียนรู้บนฐานเทคโนโลยีดิจิทัล คือ การที่ครูใช้เทคโนโลยีสนับสนุนการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพและหลากหลายตามบริบท พร้อมทั้งพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องเพื่อสร้างเทคนิคใหม่ ๆ ที่ตอบสนองความต้องการของผู้เรียน โดยครูจำเป็นต้องมีทักษะพื้นฐานดิจิทัลใน 4 ด้าน สำคัญเพื่อเชื่อมต่อโลกออนไลน์กับผู้เรียน ได้แก่ การออกแบบการเรียนรู้บนฐานเทคโนโลยี การพัฒนาสื่อการเรียนรู้ดิจิทัล การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ และการสะท้อนผลการประเมิน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาผู้เรียนอย่างเป็นระบบ และ ฅนอมพร เลหาจรัสแสง (2561) ได้เสนอแนวคิดนวัตกรรมเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษาในยุคการเรียนรู้ 4.0 โดยเน้นว่า เทคโนโลยีไม่ใช่แค่เครื่องมือสื่อสาร แต่คือกลไกที่ช่วยให้ผู้เรียนเข้าถึงเครือข่ายการเรียนรู้ โดยเฉพาะผู้เรียนในยุค Gen Z ที่ต้องการการเรียนรู้แบบออนไลน์และชุมชนเสมือน ครูจึงต้องเปลี่ยนบทบาทเป็นผู้อำนวยความสะดวก ที่ใช้สื่อดิจิทัลมาสร้างกิจกรรมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม เช่นเดียวกับ สรัญญา แสนศรี และปณิธาน วรรณวัลย์ (2565) ได้กล่าวไว้ว่า การใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการจัดการเรียนรู้ ผู้บริหารต้องวางแผนและติดตามการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศอย่างเป็นระบบ

ทั้งการปรับปรุงซอฟต์แวร์ให้ทันสมัยและการพัฒนาศักยภาพครูในการสร้างนวัตกรรมที่หลากหลาย พร้อมสร้างความตระหนักให้ผู้เรียนใช้เทคโนโลยีสร้างสรรค์ผลงานอย่างมีประสิทธิภาพ โดยเน้นการประสานความร่วมมือและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างหน่วยงานเพื่อพัฒนาระบบเครือข่ายข้อมูลให้เข้มแข็ง

จากการทบทวนวรรณกรรมข้างต้น สามารถสังเคราะห์ความเชื่อมโยงเชิงโครงสร้างระหว่างบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา และการจัดการเรียนรู้บนฐานเทคโนโลยีดิจิทัลของครู ได้ว่า บทบาทของทั้ง 2 ส่วน ไม่ได้แยกขาดจากกัน แต่มีความสัมพันธ์ในลักษณะหนุนเสริมซึ่งกันและกันอย่างเป็นระบบ ในมิติเชิงกลยุทธ์และวิสัยทัศน์ มิติเชิงโครงสร้างและทรัพยากร และมิติเชิงการพัฒนาศักยภาพและการปฏิบัติการ ดังนั้น การใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการจัดการเรียนรู้ คือ การผสมผสานการทำงานระหว่างมนุษย์และนวัตกรรมอย่างเป็นระบบ โดยผู้บริหารต้องปรับบทบาทเป็นผู้นำดิจิทัลที่วางกลยุทธ์ โครงสร้างพื้นฐาน และวัฒนธรรมองค์กรให้เอื้อต่อการใช้นวัตกรรม ขณะที่ครูต้องเปลี่ยนจากผู้ถ่ายทอดความรู้สู่การเป็นโค้ชดิจิทัลและผู้อำนวยความสะดวก ที่สามารถออกแบบกิจกรรมแบบพลวัตเพื่อตอบโจทย์ความแตกต่างรายบุคคล มุ่งเน้นให้ผู้เรียนสามารถกำกับการเรียนรู้ด้วยตนเองและมีส่วนร่วมอย่างยั่งยืน หัวใจสำคัญจึงไม่ใช่เพียงเทคโนโลยีที่ล้ำสมัย แต่คือความเชี่ยวชาญในการใช้เครื่องมือให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด (ทำน้อยได้มาก) ควบคู่ไปกับการสร้างความปลอดภัยทางไซเบอร์และการรู้เท่าทันข้อมูล เพื่อเปลี่ยนเทคโนโลยีให้เป็นพื้นที่การเรียนรู้ที่สร้างสรรค์และปลอดภัยอย่างแท้จริง ผู้วิจัยจึงได้กำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัยครั้งนี้ โดยมุ่งเน้นไปที่บทบาทเชิงรุกของผู้บริหารสถานศึกษาในการขับเคลื่อนและส่งเสริมการจัดการเรียนรู้บนฐานเทคโนโลยีดิจิทัล ซึ่งจำแนกออกเป็น 4 ด้าน สำคัญอันเป็นแนวแกนหลักในการยกระดับคุณภาพการศึกษา ภายใต้บริบทของโรงเรียนขนาดเล็กและขนาดกลาง ตามแนวคิดการจัดการเรียนรู้บนฐานเทคโนโลยีดิจิทัล ของ วิชัย วงษ์ใหญ่ และ มารุต พัฒนาผล (2563) ประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ 1. บทบาทด้านการออกแบบการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล 2. บทบาทด้านการพัฒนาการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล 3. บทบาทด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ และ 4. บทบาทด้านการสะท้อนผลการประเมิน เพื่อเป็นตัวแปรในการศึกษาและพัฒนาต่อไป

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ดำเนินการในปีการศึกษา 2568 มีวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครู ที่ปฏิบัติงานในโรงเรียน กลุ่มโรงเรียนน้ำตกห้วยจันทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 4 ปีการศึกษา 2568 มีจำนวน 23 โรงเรียน จำแนกเป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 26 คน และครู จำนวน 237 คน รวมประชากรทั้งสิ้น จำนวน 263 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3, 2568)

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครู ที่ปฏิบัติงานในโรงเรียน กลุ่มโรงเรียนน้ำตกห้วยจันทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 4 ปีการศึกษา 2568 มีจำนวน 23 โรงเรียน กำหนดกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ตารางของ Krejcie and Morgan (1970) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 157 คน จำแนกเป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 16 คน และครู จำนวน 141 คน ใช้วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) และการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ตามโรงเรียน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและคุณภาพของเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม ลักษณะมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ และมีข้อคำถามปลายเปิด ดำเนินการสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย โดยศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการจัดการเรียนรู้ ของ วิชัย วงษ์ใหญ่ และมารุต พัฒนา (2563) เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถามเพื่อการวิจัย นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อขอคำแนะนำและปรับปรุง แก้ไขตามที่อาจารย์ที่ปรึกษาให้คำแนะนำ แล้วนำแบบสอบถามเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ พิจารณาความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยใช้เทคนิค IOC (Index of Item Objective Congruence) จำนวน 3 ท่าน พบว่ามีค่า IOC เท่ากับ 1.00 ทุกข้อ จากนั้นนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try out) กับกลุ่มที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง (ซึ่งเป็นโรงเรียนขนาดกลาง) จำนวน 30 คน นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์หาคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย พบว่า มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อ อยู่ระหว่าง .44 -.83 และค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ .97 จัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ แล้วนำไปเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ปีการศึกษา 2568 โดยขอหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล จากมหาวิทยาลัยราชธานี นำส่งหนังสือฯ พร้อมเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เสนอต่อผู้อำนวยการโรงเรียน กลุ่มโรงเรียนน้ำตกห้วยจันทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 4 ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาทั้งหมด ผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 157 คน คิดเป็นร้อยละ 100 บันทึกข้อมูลลงในโปรแกรมสำเร็จรูปคอมพิวเตอร์ และวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ

4. การวิเคราะห์ข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลจากแบบสอบถามเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการจัดการเรียนรู้ วิเคราะห์ด้วยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการจัดการเรียนรู้ ตามขนาดของสถานศึกษา โดยทดสอบสมมติฐาน ด้วยค่า t (t -test Independent Samples) เพื่อใช้ทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย 2 กลุ่มที่เป็นอิสระต่อกัน และข้อเสนอแนะการพัฒนาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการจัดการเรียนรู้ วิเคราะห์ด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา และหาค่าความถี่

ผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลนำเสนอตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังต่อไปนี้

1. ผลการศึกษาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการจัดการเรียนรู้ ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับที่ของบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการจัดการเรียนรู้ กลุ่มโรงเรียนน้ำตกห้วยจันทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 4 โดยรวมและรายด้าน

บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการจัดการเรียนรู้	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการปฏิบัติ	อันดับที่
1. บทบาทด้านการออกแบบการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล	3.92	.27	มาก	3
2. บทบาทด้านการพัฒนาการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล	4.02	.33	มาก	2
3. บทบาทด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้	3.79	.30	มาก	4
4. บทบาทด้านการสะท้อนผลการประเมิน	4.15	.27	มาก	1
รวม	3.97	.23	มาก	

จากตารางที่ 1 พบว่า บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการจัดการเรียนรู้ กลุ่มโรงเรียนนำตกห้วยจันทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 4 โดยรวมและรายด้าน มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.97$, S.D. = .23) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ทุกด้าน เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ บทบาทด้านการสะท้อนผลการประเมิน ($\bar{X} = 4.15$, S.D. = .27) บทบาทด้านการพัฒนาการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ($\bar{X} = 4.02$, S.D. = .33) บทบาทด้านการออกแบบการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ($\bar{X} = 3.92$, S.D. = .27) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ บทบาทด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ($\bar{X} = 3.79$, S.D. = .30) ตามลำดับ

2. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการจัดการเรียนรู้ จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 เปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการจัดการเรียนรู้ กลุ่มโรงเรียนนำตกห้วยจันทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 4 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา

บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา ในการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยี ดิจิทัลเพื่อการจัดการเรียนรู้	ขนาดเล็ก (n = 75)			ขนาดกลาง (n = 82)			t	p
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ		
1. บทบาทด้านการออกแบบการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล	3.76	.26	มาก	4.07	.17	มาก	-8.592*	.000
2. บทบาทด้านการพัฒนาการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล	3.77	.23	มาก	4.25	.24	มาก	-12.584*	.000
3. บทบาทด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้	3.62	.25	มาก	3.95	.25	มาก	-8.164*	.000
4. บทบาทด้านการสะท้อนผลการประเมิน	4.04	.25	มาก	4.24	.24	มาก	-5.279*	.000
รวม	3.80	.16	มาก	4.13	.16	มาก	-12.763*	.000

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 2 พบว่า เปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการจัดการเรียนรู้ กลุ่มโรงเรียนน้ำตกห้วยจันทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 4 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา โดยรวมและรายด้าน โรงเรียนขนาดกลาง มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าขนาดเล็กในทุกด้าน อย่างชัดเจน เมื่อเปรียบเทียบรายด้าน ได้แก่ บทบาทด้านการออกแบบการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล บทบาทด้านการพัฒนาการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล บทบาทด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ และบทบาทด้านการสะท้อนผลการประเมิน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทุกด้าน

3. ผลการวิเคราะห์ข้อเสนอแนะการพัฒนาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการจัดการเรียนรู้ ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ข้อเสนอแนะการพัฒนาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการจัดการเรียนรู้ กลุ่มโรงเรียนน้ำตกห้วยจันทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 4

ข้อเสนอแนะการพัฒนาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา ในการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการจัดการเรียนรู้	ความถี่
1. บทบาทด้านการออกแบบการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล	
(1) ผู้บริหารควรส่งเสริมการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพด้านดิจิทัล เพื่อให้ครูได้แลกเปลี่ยนประสบการณ์การใช้แพลตฟอร์มที่ทันสมัยและนำผลมาปรับเปลี่ยนแผนการสอนได้ทันทั่วทั้งที่	49
(2) ผู้บริหารควรจัดทำแผนยุทธศาสตร์การเปลี่ยนผ่านดิจิทัลของสถานศึกษาที่ชัดเจนและสอดคล้องกับบริบทของโรงเรียน โดยระบุเป้าหมายรายปีและทรัพยากรที่ต้องใช้ให้เป็นระบบ	42
2. บทบาทด้านการพัฒนาการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล	
(1) ผู้บริหารควรพัฒนาฐานข้อมูลสารสนเทศดิจิทัลของสถานศึกษาให้ครอบคลุมงานบริหารทั่วไป ทั้งงานธุรการ พัสดุ และงานบุคคล เพื่อให้ข้อมูลเชื่อมโยงกันอย่างเป็นระบบ	46
(2) ผู้บริหารควรจัดตั้งระบบสำนักงานอิเล็กทรอนิกส์ เช่น ระบบรับ-ส่งหนังสือราชการออนไลน์ หรือการใช้แอปพลิเคชันสื่อสารภายใน เพื่อลดขั้นตอนกระดาษและเพิ่มความเร็วในการประสานงาน	44
3. บทบาทด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้	
(1) ผู้บริหารควรส่งเสริมให้ครูใช้เครื่องมือดิจิทัลในการประเมินระหว่างเรียน เช่น แอปพลิเคชันตอบคำถามแบบฉับพลัน เพื่อนำผลมาปรับปรุงวิธีการจัดการเรียนรู้ได้ทันทีในห้องเรียน	58
(2) ผู้บริหารควรจัดให้มีการประเมินผลระบบการวัดผลประจำภาคเรียน เพื่อวิเคราะห์จุดอ่อนของกระบวนการวัดผลเดิมและนำมาปรับปรุงแผนการประเมินในระยะยาวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง	51
4. บทบาทด้านการสะท้อนผลการประเมิน	
(1) ผู้บริหารควรจัดลำดับความสำคัญของปัญหา ที่พบจากรายงานการประเมิน เพื่อนำมาใช้เป็นฐานข้อมูลหลักในการพิจารณาอนุมัติงบประมาณและจัดหาทรัพยากรด้านเทคโนโลยีให้ถูกจุด	44
(2) ผู้บริหารควรสื่อสารเหตุผลในการจัดสรรงบประมาณอย่างโปร่งใส โดยชี้แจงให้บุคลากรทราบว่า การสนับสนุนอุปกรณ์หรือซอฟต์แวร์อ้างอิงมาจากข้อมูลผลการประเมินความจำเป็นเร่งด่วน	41

จากตารางที่ 3 พบว่า ข้อเสนอแนะการพัฒนาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการจัดการเรียนรู้ กลุ่มโรงเรียนนำตกห้วยจันทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 4 สรุปข้อเสนอแนะแต่ละประเด็นดังต่อไปนี้ 1. บทบาทด้านการออกแบบการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล มีข้อเสนอแนะที่สำคัญ คือ 1) ผู้บริหารควรส่งเสริมการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพด้านดิจิทัล เพื่อให้ครูได้แลกเปลี่ยนประสบการณ์การใช้แพลตฟอร์มที่ทันสมัยและนำมาปรับเปลี่ยนแผนการสอนได้ทันท่วงที (ความถี่ 49) 2) ผู้บริหารควรจัดทำแผนยุทธศาสตร์การเปลี่ยนผ่านดิจิทัลของสถานศึกษาที่ชัดเจนและสอดคล้องกับบริบทของโรงเรียน โดยระบุเป้าหมายรายปีและทรัพยากรที่ต้องใช้ให้เป็นระบบ (ความถี่ 42) 2. บทบาทด้านการพัฒนาการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล มีข้อเสนอแนะที่สำคัญ คือ 1) ผู้บริหารควรพัฒนาฐานข้อมูลสารสนเทศดิจิทัลของสถานศึกษาให้ครอบคลุมงานบริหารทั่วไป ทั้งงานธุรการ พัสดุ และงานบุคคล เพื่อให้ข้อมูลเชื่อมโยงกันอย่างเป็นระบบ (ความถี่ 46) 2) ผู้บริหารควรจัดตั้งระบบสำนักงานอิเล็กทรอนิกส์ เช่น ระบบรับ-ส่งหนังสือราชการออนไลน์ หรือการใช้แอปพลิเคชันสื่อสารภายใน เพื่อลดขั้นตอนกระดาษและเพิ่มความรวดเร็วในการประสานงาน (ความถี่ 44) 3. บทบาทด้านการวัดและประเมินผล การเรียนรู้ มีข้อเสนอแนะที่สำคัญ คือ 1) ผู้บริหารควรส่งเสริมให้ครูใช้เครื่องมือดิจิทัลในการประเมินระหว่างเรียน เช่น แอปพลิเคชันตอบคำถามแบบฉับพลัน เพื่อนำผลมาปรับปรุงวิธีการจัดการเรียนรู้ได้ทันทีในห้องเรียน (ความถี่ 58) 2) ผู้บริหารควรจัดให้มีการประเมินผลระบบการวัดผลประจำภาคเรียน เพื่อวิเคราะห์จุดอ่อนของกระบวนการวัดผลเดิมและนำมาปรับปรุงแผนการประเมินในระยะยาวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง (ความถี่ 51) และ 4. บทบาทด้านการสะท้อนผลการประเมิน มีข้อเสนอแนะที่สำคัญ คือ 1) ผู้บริหารควรจัดลำดับความสำคัญของปัญหา ที่พบจากรายงานการประเมิน เพื่อนำมาใช้เป็นฐานข้อมูลหลักในการพิจารณาอนุมัติงบประมาณและจัดหาทรัพยากรด้านเทคโนโลยีให้ถูกต้อง (ความถี่ 44) 2) ผู้บริหารควรสื่อสารเหตุผลในการจัดสรรงบประมาณอย่างโปร่งใส โดยชี้แจงให้บุคลากรทราบว่า การสนับสนุนอุปกรณ์หรือซอฟต์แวร์อ้างอิงมาจากข้อมูลผลการประเมินความจำเป็นเร่งด่วน (ความถี่ 41)

อภิปรายผล

จากผลการศึกษาอภิปรายผลในประเด็น ดังต่อไปนี้

1. บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการจัดการเรียนรู้ โดยรวม มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก จากการวิเคราะห์ผลการวิจัยพบว่า บทบาทของผู้บริหารที่เด่นชัดที่สุด คือ ด้านการสะท้อนผลการประเมิน ซึ่งแสดงถึงการมีภาวะผู้นำที่ให้ความสำคัญกับการสื่อสารและการสร้างความตระหนักร่วมกันในสถานศึกษา ขณะที่ด้านรองลงมา คือ บทบาทการพัฒนาการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล และบทบาทการออกแบบการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ตามลำดับนั้น แสดงให้เห็นว่า ผู้บริหารได้ขับเคลื่อนงานมาถึงขั้นการจัดการและการวางแผนแล้ว เช่น การจัดซื้ออุปกรณ์ การส่งเสริมให้ครูอบรม หรือการกำหนดนโยบายให้มีการใช้สื่อดิจิทัลในแผนการจัดการเรียนรู้ อย่างไรก็ตาม บทบาทการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ซึ่งมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด อาจเป็นเพราะกระบวนการนี้ต้องการความแม่นยำทางเทคนิคและการบูรณาการระบบสารสนเทศที่ซับซ้อน ซึ่งครูและบุคลากรอาจยังขาดความเชี่ยวชาญในการใช้เครื่องมือประเมินผลดิจิทัลเชิงลึก หรือระบบโครงสร้างพื้นฐานยังไม่รองรับการประเมินผลแบบ Real-time ได้อย่างเต็มที่ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ วิชัย วงษ์ใหญ่ และ มารุต พัฒนา (2563) ได้กล่าวว่า ผู้บริหารต้องส่งเสริมวงจรการเรียนรู้ที่เริ่มตั้งแต่การร่วมออกแบบการใช้เทคโนโลยี ไปจนถึงกระบวนการสะท้อนผลการเรียนรู้ เพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ วิลาสินี สุขอนันต์ และสุนทรี วรรณไพเราะ (2568) ได้วิจัยเรื่อง บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล ภาพรวมอยู่ในระดับมาก

2. เปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการจัดการเรียนรู้ จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา โดยรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทุกด้าน จากการศึกษาเปรียบเทียบเฉพาะสถานศึกษาขนาดเล็ก และสถานศึกษาขนาดกลาง พบว่า บทบาทของผู้บริหารมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า สถานศึกษาขนาดกลาง มักมีความพร้อมเชิงบริหารจัดการที่เป็นระบบมากกว่าสถานศึกษาขนาดเล็ก ทั้งในด้านงบประมาณอุดหนุน และจำนวนบุคลากรที่เอื้อให้เกิดการแบ่งส่วนงานวิชาการดิจิทัลที่ชัดเจนกว่า ทำให้ผู้บริหารสถานศึกษาขนาดกลางสามารถแสดงบทบาทผู้นำในการวางแผนและกำกับการใช้เทคโนโลยีได้ครอบคลุมทุกด้าน

ในขณะที่สถานศึกษาขนาดเล็ก ผู้บริหารมักต้องเผชิญกับข้อจำกัดด้านงบประมาณที่จำกัด และภาระงานของครูที่ทับซ้อน ส่งผลให้การขับเคลื่อนนวัตกรรมดิจิทัลทำได้เพียงบางส่วน หรือเป็นไปตามความจำเป็นพื้นฐานเท่านั้น นอกจากนี้ จำนวนบุคลากรในโรงเรียนขนาดกลางที่มากกว่ายังเอื้อให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (PLC) และการช่วยเหลือทางเทคนิคระหว่างครูได้ดีกว่าโรงเรียนขนาดเล็ก ซึ่งมีครูจำนวนน้อย และอาจขาดแคลนผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยี โดยเฉพาะ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ วิโรจน์ สารรัตน์ (2562) ที่ชี้ให้เห็นว่าโครงสร้างและทรัพยากรขององค์กร เป็นปัจจัยพื้นฐานสำคัญที่ส่งผลต่อระดับความสำเร็จในการพัฒนาสมรรถนะดิจิทัลของบุคลากรภายในสถานศึกษา และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ กัลยาณี บังสี และชนมณี ศิลานุกิจ (2566) ได้วิจัยเรื่อง บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตคลองสามวา กรุงเทพมหานคร จำแนกตามขนาดของสถานศึกษาต่างกัน มีทฤษฎีต่อบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา ในการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้ โดยภาพรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ข้อเสนอแนะการพัฒนาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการจัดการเรียนรู้ มีข้อเสนอแนะที่สำคัญควรเร่งพัฒนา คือ ผู้บริหารควรส่งเสริมให้ครูใช้เครื่องมือดิจิทัลในการประเมินระหว่างเรียน เช่น แอปพลิเคชันตอบคำถามแบบฉับพลัน เพื่อนำผลมาปรับปรุงวิธีการจัดการเรียนรู้ได้ทันทีในห้องเรียน และผู้บริหารควรส่งเสริมการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพด้านดิจิทัล เพื่อให้ครูได้แลกเปลี่ยนประสบการณ์การใช้แพลตฟอร์มที่ทันสมัยและนำผลมาปรับเปลี่ยนแผนการสอนได้ทันทั่วทั้งจากข้อเสนอแนะ จะเห็นได้ว่าบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษายุคใหม่ไม่ได้เป็นเพียงแค่ผู้อนุมัติหรือผู้จัดหาอุปกรณ์เทคโนโลยีเท่านั้น แต่ต้องเปลี่ยนผ่านไปสู่การเป็นผู้นำทางวิชาการและการเปลี่ยนแปลงเชิงดิจิทัล ที่มุ่งเน้นผลลัพธ์ไปที่ตัวผู้เรียนและพัฒนาครูอย่างเป็นระบบ เช่น แอปพลิเคชันตอบคำถามแบบฉับพลัน เหมาะสำหรับการกระตุ้นความสนใจ หรือสรุปบทเรียน เน้นความสนุกสนาน การแข่งขัน และความตื่นตัวระบบจับเวลาและคะแนน และเหมาะสำหรับการสอนเชิงปฏิสัมพันธ์ระดับลึก ที่ไม่ใช่แค่เกมตอบคำถาม แต่ครูสามารถสอดแทรกคำถามแบบฉับพลัน ลงไปในระหว่างการอธิบายเนื้อหาได้ทันที ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ศศิภาญ์ญ์ แสงงามนวกุล (2561) ได้วิจัยเรื่อง บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่

การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1 พบว่า มีข้อเสนอแนะที่สำคัญ คือ ควรส่งเสริมให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาจัดเก็บข้อมูลผู้เรียน จัดทำแบบการวัดผลและประเมินผลจากเทคโนโลยีสารสนเทศ ควรพัฒนาครูให้เข้าใจในการใช้เครื่องมือดิจิทัลในการประเมิน และสามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้อย่างเป็นรูปธรรม จัดส่งผลการวัดผลผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศสู่นักเรียนและผู้ปกครอง นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ศรุตตา แวสุวรรธน์ และ อรุณ สุทธิแย้ม (2564) ได้วิจัยเรื่อง บทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีทางการศึกษาของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 พบว่า มีข้อเสนอแนะ คือ ผู้บริหารควรให้ความสำคัญในการออกแบบการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล นำสื่อเทคโนโลยีไปใช้ประเมินการอ่านคิดวิเคราะห์และการเขียนนำใช้เป็นเครื่องมือในการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนให้เกิดประสิทธิภาพประสิทธิผลในการประเมินผลการเรียนรู้ และควรมีการสนับสนุนครูผู้สอนให้มีทักษะในการพัฒนาสื่อคอมพิวเตอร์ช่วยสอนเพื่อใช้ในการสอนให้เหมาะสมกับวัย มีการรวบรวมข้อมูลจัดทำแผนการเรียนรู้นำไปพัฒนาตนเองเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพใช้ในการเรียนรู้การสอนของครูที่หลากหลายเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ใหม่ ๆ ทันสมัยในการใช้สื่อเทคโนโลยี

องค์ความรู้ใหม่

องค์ความรู้ที่ค้นพบจากการวิจัยครั้งนี้ สะท้อนถึงกลยุทธ์การยกระดับสถานศึกษาสู่องค์กรดิจิทัลอัจฉริยะ ที่ไม่ได้เน้นเพียงแค่การมีอุปกรณ์ แต่คือการบูรณาการเทคโนโลยีเข้ากับวิธีการบริหารและการเรียนการสอนอย่างเป็นองค์รวม องค์ความรู้นี้ชี้ให้เห็นว่า ผู้บริหารยุคใหม่ต้องเปลี่ยนบทบาทจากผู้อนุมัติ มาเป็นผู้อำนวยความสะดวกด้านดิจิทัล (Digital Facilitator) ที่ใช้ข้อมูลนำทาง และสร้างสภาพแวดล้อมที่ครูและนักเรียนสามารถลองผิดลองถูกกับเทคโนโลยีได้อย่างมั่นใจ เพื่อเป้าหมายสูงสุดคือ คุณภาพของผู้เรียนในยุคดิจิทัลอย่างแท้จริงสามารถสังเคราะห์เป็นโมเดลองค์ความรู้ใหม่เพื่อการพัฒนาสถานศึกษาที่เรียกว่า “D-LEAD Model” เพื่อให้ผู้บริหารนำไปใช้เป็นกรอบแนวทางปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรม ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 โมเดล D-LEAD Model

(Digital Leadership for Educational Advancement and Data-driven excellence)

จากภาพที่ 1 องค์ความรู้ที่ค้นพบจากการวิจัยในโมเดล D-LEAD Model (Digital Leadership for Educational Advancement and Data-driven excellence) เป็นโมเดลที่เน้นการเปลี่ยนผ่านจาก ผู้บริหารแบบเดิม สู่ผู้นำระบบนิเวศดิจิทัล โดยมีองค์ประกอบ 5 ส่วนสำคัญ

1. D - Digital Ecosystem & Infrastructure (การสร้างฐานระบบนิเวศ) มุ่งแก้ปัญหาพื้นฐาน (Hardware & Connectivity) โดยการจัดสรรงบประมาณแบบตรงจุด โดยพัฒนาโครงข่ายอินเทอร์เน็ตให้เสถียรและจัดหาอุปกรณ์ให้เพียงพอ ควบคู่ไปกับการทำฐานข้อมูลสารสนเทศดิจิทัลที่เชื่อมโยงงานบริหาร (ธุรการ, พัสดุ, บุคคล) เข้าด้วยกัน

2. L - Learning Design & Innovation (การออกแบบนวัตกรรมการเรียนรู้) เปลี่ยนบทบาทครูจากผู้สอนเป็นผู้ออกแบบการเรียนรู้ ที่ใช้เทคโนโลยีบูรณาการเนื้อหา โดยผู้บริหารส่งเสริมการทำ Digital PLC เพื่อให้ครูแลกเปลี่ยนแพลตฟอร์มการสอนใหม่ ๆ และกล้าที่จะนำ AI หรือนวัตกรรมที่ซับซ้อนมาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนรู้รายบุคคล

3. E - Evidence-based Evaluation (การวัดผลเชิงประจักษ์แบบเรียลไทม์) ยกระดับจากการประเมินเพื่อตัดสินผล เป็นการประเมินเพื่อพัฒนาผ่านเครื่องมือดิจิทัล โดยสนับสนุนให้ครูใช้แอปพลิเคชันตอบคำถามแบบฉับพลัน เพื่อดูพัฒนาการผู้เรียนหน้างาน และนำ Data มาปรับวิธีสอนได้ทันทีในห้องเรียน

4. A - Adaptive Reflection (การสะท้อนผลเพื่อการปรับตัว) นำผลการประเมินมาจัดลำดับความสำคัญของปัญหา ไม่ใช่เพียงแค่รับทราบรายงาน โดยใช้ข้อมูลจากการสะท้อนผลเป็นฐานหลักในการวางแผนกลยุทธ์ และอนุมัติงบประมาณเพื่อแก้ปัญหาเชิงเทคนิคและวิชาการให้ถูกจุด

5. D - Digital Literacy & Fluency (การสร้างผู้เชี่ยวชาญและเท่าทัน) เสริมสร้างความมั่นใจ และทักษะการรู้เท่าทันเทคโนโลยี รวมถึงปัญญาประดิษฐ์ (AI) โดยจัดอบรมเชิงปฏิบัติการที่เน้นการประยุกต์ใช้จริง มากกว่าแค่ความรู้พื้นฐาน เพื่อให้ครูและบุคลากรก้าวข้ามความกลัวเทคโนโลยีและก้าวทัน Digital Disruption

ทั้งนี้ กลไกการขับเคลื่อนเพื่อให้ D-LEAD Model ประสบความสำเร็จ ผู้บริหารต้องแสดงบทบาทเป็น ผู้อำนวยการความสะดวก (Digital Facilitator) ที่สร้างพื้นที่ปลอดภัย (Safe Zone) ให้ครูได้ลองผิดลองถูกกับเทคโนโลยีใหม่ ๆ โดยมีเป้าหมายสุดท้ายคือการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ดิจิทัลที่ผู้เรียนสามารถพัฒนาตนเองได้ไร้ขีดจำกัดทั้งในและนอกห้องเรียน

สรุป/ข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้ สรุปได้ว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีความตื่นตัวและให้ความสำคัญกับการขับเคลื่อนเทคโนโลยีดิจิทัลในระดับนโยบายและการส่งเสริมภาพรวม โดยโดดเด่นที่สุดในด้านการสะท้อนผลและการติดตามพัฒนา ซึ่งแสดงถึงความพยายามในการกระตุ้นและสนับสนุนครูผู้สอนอย่างต่อเนื่อง และผู้บริหารสอดบทบาทยุทธการเปลี่ยนแปลง และผู้สนับสนุนอย่างใดก็ตาม ผู้บริหารจำเป็นต้องยกระดับสู่การเป็นผู้นำทางวิชาการดิจิทัลที่สามารถนำเทคโนโลยีมาใช้ปฏิรูปการวัดผลการศึกษาให้เกิดความชัดเจนและเป็นรูปธรรมมากขึ้น ส่วนข้อเสนอแนะในการวิจัย ประกอบด้วย 1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้ ประกอบด้วย 1.1 ผู้บริหารควรประกาศจุดเน้นการวัดผลดิจิทัลที่ชัดเจน จัดทำคู่มือปฏิบัติงานที่สอดคล้องกับหลักสูตร และสร้างมาตรฐานการให้คะแนนที่ยุติธรรมโดยใช้ระบบคลังข้อสอบออนไลน์ และควรสร้างบรรยากาศที่ปลอดภัยในการลองใช้นวัตกรรมใหม่ เน้นการสะท้อนผล

เพื่อพัฒนามากกว่าการตำหนิ และ 1.2 ผู้บริหารควรจัดทำแผนสำรองนวัตกรรม โดยออกแบบแผนปฏิบัติการที่ยืดหยุ่น ไม่ยึดติดกับโครงการเดิมที่ล้าสมัย หากพบเทคโนโลยีใหม่ที่ตอบโจทย์สังคม (เช่น AI เพื่อการศึกษา) ผู้บริหารต้องกล้าอนุมัติให้มีการปรับเปลี่ยนกิจกรรมกลางคันเพื่อความทันสมัย และผู้บริหารควรสร้างระบบนิเทศดิจิทัลแบบเชิงรุก ไม่ใช่แค่ตรวจแผนการสอนแต่ควรลงไปดูการใช้งานจริงในห้องเรียน เพื่อนำปัญหาหน้างานมาสรุปเป็นแนวทางพัฒนาครูให้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของโลกดิจิทัล และ 2. ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป ประกอบด้วย 2.1 ควรศึกษาผลกระทบของระบบการนิเทศดิจิทัลแบบสะท้อนคิดต่อการพัฒนาสมรรถนะครู กลุ่มโรงเรียนน้ำตกห้วยจันทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 4 เพื่อยืนยันว่าการสร้างพื้นที่ปลอดภัยทางจิตวิทยา โดยผู้บริหารส่งผลโดยตรงต่อคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของครูและผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน และ 2.2 ควรศึกษาและพัฒนาโมเดลการบริหารจัดการเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการจัดการเรียนรู้ กลุ่มโรงเรียนน้ำตกห้วยจันทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 4 โดยสัมภาษณ์เชิงลึกผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก และขนาดกลาง ที่ประสบความสำเร็จ (Best Practices) เพื่อให้ได้คู่มือหรือแนวทางการปฏิบัติที่เป็นรูปธรรม สำหรับผู้บริหารสถานศึกษาในบริบทที่ใกล้เคียงกัน

เอกสารอ้างอิง

- กัญญาภัทร ทศวงษ์ และจารุวรรณ แก่นทรัพย์. (2568). บทบาทของผู้บริหารในการส่งเสริมครูใช้เทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียน ในสังกัดเทศบาลเมืองตาก จังหวัดตาก. *วารสารการบริหารการจัดการและการพัฒนาที่ยั่งยืน*, 3(2), 802–815.
- กัลยาณี บังสี และชนมณี ศิลาณกิจ. (2566). บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตคลองสามวา กรุงเทพมหานคร. *วารสารครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย*, 17(1), 1–10.
- ถนอมพร เลหาจรัสแสง. (2561). *นวัตกรรมเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษาในยุคการเรียนรู้ 4.0*. เชียงใหม่: ทองสาม ดีไซน์.
- วิชัย วงษ์ใหญ่ และมารุต พัฒนาผล. (2563). *จากการเรียนรู้ออนไลน์สู่การสร้างสรรค์นวัตกรรม*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

- วิลาสินี สุขอนันต์ และสุนทรี วรรณไพเราะ. (2568). บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 1. *วารสารวิจัย มข. สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ (ฉบับบัณฑิตศึกษา)*, 13(1), 107-119.
- วิโรจน์ สารรัตน์. (2562). *ภาวะผู้นำ: ทฤษฎีและแนวคิดเพื่อการวิจัยและการพัฒนาบริหาร การศึกษา*. กรุงเทพฯ: ทิพย์วิสุทธิ.
- ศรุตตา แวสุวรรณ และอุไร สุทธิรัมย์. (2564). บทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริม การใช้เทคโนโลยีทางการศึกษาของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษา ประถมศึกษาชลบุรี เขต 1. *Journal of Roi Kaensarn Academic*, 6(4), 173-189.
- ศศิกาลาญณ์ แสงงามนกุล. (2561). บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการใช้ เทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1. ใน *การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองศึกษา ศาสตร์มหาบัณฑิต*. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา.
- ศิริพงษ์ เตาภายน. (2564). *หลักการบริหารสถานศึกษา: ทฤษฎีและแนวปฏิบัติ*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สรัญญา แสนศรี และปณิธาน วรรณวัลย์. (2565). บทบาทผู้บริหารในการส่งเสริมเทคโนโลยี ทางการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1. *วารสารการบริหารการศึกษาและภาวะผู้นำ*, 10(40), 70-79.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 4. (2567). *รายงานผลการดำเนินงาน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567*. ศรีสะเกษ: สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษา ประถมศึกษาศรีสะเกษเขต 4.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 4. (2568). *ข้อมูลสารสนเทศ ปีการศึกษา 2568*. ศรีสะเกษ: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 4.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2566). *แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน (พ.ศ. 2566 - 2570) ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.

Gorton, R. A., & Alston, J. A. (2011). *School leadership and administration: Important concepts, case studies, and simulations* (9th ed.). New York: McGraw-Hill.

Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determining sample size for research activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), 607-610.